

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2Co/91/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117219895
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8117219895.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a sudcov JUDr. Daniely Babinovej a Mgr. Miloša Koleka, v právnej veci žalobkyne W. X., I.. XX.XX.XXXX, Z. J. XXXX/XX, B., zastúpenej JUDr. Petrom Vachanom, advokátom so sídlom v Žiline, Pavla Mudroňa 1191/5 proti žalovanému: Home Credit Slovakia, a.s., so sídlom Teplická 7434/147, Piešťany, zastúpenému Advokátskou kanceláriou GOLIAŠOVÁ GABRIELA s. r. o., so sídlom 1. mája 173/11, Trenčín, o určenie, že spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 3.4.2019 č.k. 15Csp/208/2017 - 54 jednohlasne takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Priznáva žalobkyni vo vzťahu k žalovanému náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie určil, že hotovostný úver poskytnutý na základe zmluvy o hotovostnom úvere a zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 4.9.2014 je bezúročný a bez poplatkov a nárok na náhradu trov konania stranám sporu nepriznal.

2. Súd prvej inštancie predovšetkým zdôraznil, že na strane žalobkyne existuje naliehavý právny záujem na určení bezúročnosti a bezpoplatkovosti predmetného spotrebiteľského úveru podľa § 137 písm. c) CSP, ako aj v zmysle predpokladov § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z.. Zdôraznil, že jednou z obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere je podľa § 9 ods. 2 písm. j) zákona č. 129/2010 aj uvedenie RPMN, celkovej čiastky, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť s uvedením všetkých predpokladov použitých na výpočet tejto RPMN. Ak zmluva o spotrebiteľskom úvere tieto náležitosti neobsahuje, podľa § 11 ods. 1 písm. a) tohto zákona sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Súd prvej inštancie zistil, že v predmetných zmluvách o spotrebiteľskom a revolvingovom úvere takýto údaj chýba, v dôsledku čoho je potrebné predmetné úvery podľa § 11 ods. 1 písm. b) zákona č. 129/2010 Z.z. považovať za bezúročné a bez poplatkov. Zároveň v zmluve o poskytnutí hotovostného úveru chýba podľa zistení súdu prvej inštancie aj údaj o konečnej splatnosti úveru. Podľa § 9 ods. 2 písm. f) citovaného zákona je tento údaj obligatórnou náležitosťou zmluvy, musí byť v zmluve výslovne uvedený a nemožno ho vyvodzovať z ďalších zmluvných náležitostí, napr. z počtu splátok úveru. Počet a výška splátok úveru je samostatnou zmluvnou náležitosťou, ktorú súčasne nemožno stotožňovať s chýbajúcim údajom o konečnej splatnosti úveru. Súd prvej inštancie preto žalobe vyhovel a o trovách konania strán rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalovaný, ktorý navrhol rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť tak, aby žaloba bola zamietnutá, alternatívne navrhol rozsudok zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Nesúhlasí s argumentáciou prvoinštančného súdu v tom zmysle, že

v zmluve o hotovostnom úvere chýba uvedenie doby trvania zmluvy a termín konečnej splatnosti úveru. Doba trvania je stanovená počtom splátok - 36 mesačných splátok. Z tohto údaju musí byť aj priemernému spotrebiteľovi s ukončeným základným vzdelaním nepochybne zrejmé a jasné, že zmluva bude trvať 36 mesiacov, a teda 3 roky. Doba trvania je teda jednoznačne stanovená. V zmluve je uvedená splatnosť prvej splátky, úver bol poskytnutý v septembri 2014, prvá splátka bola splatná v októbri 2014 a posledná v septembri 2017. Z dátumu konečnej splatnosti uvedenej v úverovej zmluve je žalobcovi tiež jednoznačne zrejmé, kedy nastane konečná splatnosť úveru, preto má žalovaný za to, že uvedená náležitosť úverovej zmluvy je splnená podľa § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z.z.. Keďže zákon o spotrebiteľských úveroch nemá vlastnú špeciálnu úpravu počítania času, platia všeobecné pravidlá počítania času uvedené v § 122 Občianskeho zákonníka. Žalovaný ďalej uvádza, že výška RPMN je v úverovej zmluve uvedená korektne spolu s predpokladmi pre jej výpočet, ktoré sú uvedené priamo v úverovej zmluve. Žalovaný uvádza, že z popisu jednotlivých položiek vzorca je zrejmé, že pri výpočte RPMN zohráva dôležitú úlohu aj presný dátum, kedy došlo k prvému čerpaniu finančných prostriedkov. Klient bol pred podpisom úverovej zmluvy presne informovaný o všetkých položkách, ktoré vstupujú do vzorca na výpočet RPMN a sú uvedené aj priamo v úverovej zmluve. Taktiež je v zmluve uvedené, že RPMN bola vypočítaná na základe údajov platných v čase uzavretia tejto zmluvy, teda má sa za to, že úver bol v prípade výplaty v hotovosti poskytnutý v deň podpisu zmluvy a v prípade výplaty na bankový účet klienta tretí deň po dni jej podpisu. Žalovaný považuje tak údaj o RPMN, ako aj o predpokladoch jeho výpočtu v úverovej zmluve, za uvedené korektne a v súlade so zákonným ustanovením. Zároveň upriamuje pozornosť na to, že žalobkyňa z poskytnutého úverového rámca nečerpala, preto nie je preukázaný žiaden naliehavý právny záujem na určení bezúročnosti a bezpoplatkovosti zmluvy. Na základe týchto dôvodov navrhol žalovaný podanému odvolaniu vyhovieť.

4. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení zo dňa 12.6.2019 navrhla rozsudok potvrdiť ako vecne správny, stotožňuje sa so závermi súdu prvej inštancie a uplatnila si právo na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

5. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok v zmysle zásad vyjadrených v § 379 a nasl. zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) spolu s konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného opodstatnené nie je.

6. Je potrebné konštatovať, že súd prvej inštancie vo veci v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré odkazuje.

7. Ako je zrejmé z obsahu spisu, strany sporu uzatvorili dňa 4.9.2014 formulárovú zmluvu o hotovostnom a revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX v súvislosti s poskytnutím bezúčelového hotovostného úveru vo výške 1.000,- eur, mesačná splátka predstavovala 41,13 eur, počet splátok 36, ročná úroková sadzba je uvedená rozsahom 26,84 %, RPMN 30,8 %, priemerná hodnota RPMN 44,06 %. Termín splatnosti splátok úveru je uvedený vždy k 15.dňu kalendárneho mesiaca, celková čiastka splatná spotrebiteľom je daná sumou 1.480,68 eur a lehota splatnosti je stanovená počtom 36 mesiacov po poskytnutí úveru. Súčasťou tejto zmluvy bola aj zmluva o revolvingovom úvere s uvedením výšky kreditného limitu 500,- eur, RPMN 43,40 eur, ročnej úrokovej sadzby 26,28 %, priemernej hodnoty 24,36 % a termín splatnosti splátky bol stanovený vždy k 20.dňu v tom - ktorom mesiaci.

8. Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia je potrebné poukázať na ust. § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvárania zmluvy vyžadujúce v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvádzať dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru. Nesplnenie tejto povinnosti malo za následok, že úver sa v súlade s ust. § 11 ods. 1 písm. b) zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy považoval za bezúročný a bez poplatkov.

9. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere v čl. 22 zaviedla úplnú harmonizáciu svojich ustanovení spočívajúcu v tom, že členské štáty pri implementácii smernice nesmeli zachovať ani zaviesť vo svojom vnútroštátnom práve ustanovenia, ktoré sa od ustanovení smernice odchyľujú.

10. Podľa čl. 288 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie smernica je záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom. Smernica je väčším právnym nástrojom ako nariadenie, pretože umožňuje zladenie požiadavky na jednotu únieového práva s vôľou zachovať rozmanitosť národných úprav. Smernica sa ako právny predpis často používa napr. v oblasti vnútorného trhu, kde existujú podstatné rozdiely medzi úpravami jednotlivých členských štátov, aby sa umožnilo ich postupné zjednotenie. Smernica nemá všeobecnú záväznosť ako nariadenie je adresovaná iba členským štátom a nie všetkým fyzickým osobám. Ustanovenia smernice musia byť transponované do vnútroštátneho právneho poriadku s jednoznačnou záväznou právnou silou v podobe všeobecného záväzného právneho predpisu a s presnosťou a jasnosťou požadovanou na účely splnenia požiadavky právnej istoty. Až kým smernica nie je správne prebratá do vnútroštátneho práva dotknuté subjekty nemajú možnosť poznať rozsah svojich práv. Na tento stav právnej neistoty nemá vplyv ani prípadný rozsudok Súdneho dvora o nesplnení transpozície povinnosti členského štátu alebo rozsudok Súdneho dvora, ktorým bol určitým ustanoveniam tejto smernice priznaný priamy účinok. Až momentom správnej transpozície smernice nastáva právna istota, kedy fyzické a právnické osoby už musia poznať svoje práva vyplývajúce zo smernice a možno od nich požadovať, aby si uplatnili svoje práva. Ustanovenia smernice majú priamy účinok len vtedy, ak sú súčasne splnené nasledujúce podmienky a to, že uplynula transpozíčná lehota smernice, smernica nie je správne transponovaná alebo nie je zabezpečená jej úplná účinnosť, ustanovenie smernice zakladajúce právo pre jednotlivca alebo povinnosť pre členský štát musí byť dostatočne jasné, presné a nepodmienené a priama aplikácia nesmie mať za následok uloženie povinnosti fyzickej alebo právnickej osobe, alebo založenie resp. sprísnenie trestnej zodpovednosti tých, ktorí sa dopustia porušenia jej ustanovení. To znamená, že smernica nikdy nemôže mať horizontálny priamy účinok v sporoch medzi súkromnoprávnymi subjektami. Je logické, že ak si členský štát nespĺnil svoju povinnosť a netransponoval smernicu správne alebo načas, nemôžu dôsledky tohto protiprávneho konania štátu znášať fyzické alebo právnické osoby a preto im nemôže byť uložená na základe neprebratej, resp. nesprávne prebratej smernice žiadna povinnosť.

11. Pre všetky spotrebiteľské spory, v ktorých sa rieši otázka, či má zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovať termín konečnej splatnosti úveru je skutočnosť, že smernica zakotvuje tzv. úplnú harmonizáciu úplne irelevantná, pretože Slovenská republika pri implementácii smernice zo zákona povinnosť tzv. úplnej harmonizácie porušila. To, že Súdny dvor Európskej únie vo veci C-42/2015 potvrdil, že smernica sa má vykladať tak, že členské štáty nesmeli zachovať ani zaviesť vo svojom vnútroštátnom práve ustanovenia, ktoré sa odchyľujú od ustanovení tejto smernice je bezvýznamné, pretože v tomto konkrétnom prípade išlo o vnútroštátne právo nad rámec smernice. Slovenská republika teda nesprávne transformovala do svojho právneho poriadku Smernicu 2008/48, ak vo svojej vnútroštátnej právnej úprave vyžaduje v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvádzať termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru.

12. Požiadavka zákona je však od požiadavky smernice iná. Zákon uvádza, že zmluva musí obsahovať „dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru“. Niet žiadnych pochybností, že slovenský zákon ide nad rámec smernice a celkom jasne požaduje vyjadrenie tak doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ako aj termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru. Ak by slovenský zákonodarca chcel vyjadriť to isté, čo požaduje smernica, ktorá navyše obsahuje požiadavku tzv. úplnej harmonizácie, je zrejmé, že by použil takú istú terminológiu ako používa smernica. Avšak slovenský zákonodarca takúto terminológiu nepoužil, ale k termínu „dĺžka trvania zmluvy o úvere“ pridal slová „termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru“.

13. Za správny je potrebné ďalej považovať aj záver súdu prvej inštancie, podľa ktorého zmluva neobsahuje údaj spočívajúci v uvedení všetkých predpokladov použitých na výpočet RPMN. Podľa § 9 ods. 2 písm. j) zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť vypočítané na základe údajov platných v čase uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov.

14. Ak zákon vyžaduje v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvádzať všetky predpoklady použité na výpočet RPMN je nepochybné, že do kategórie týchto predpokladov je potrebné zaradiť aj matematický výpočet,

na základe ktorého veriteľ dospel k určitej výške RPMN. Je nemysliteľné od spotrebiteľa očakávať, aby len na základe údajov o ročnej percentuálnej miere nákladov uvedenej v zmluve, mohol posúdiť správnosť tejto náležitosti zmluvy. Týmto predpokladmi je uvedenie výšky úveru, výšky splátky, jej intervalu, počtu splátok, uvedenie výšky úrokov, nákladov na poistenie a prípadných poplatkov. Ak tieto údaje chýbajú, nie je tak uvedené, aké predpoklady boli použité pre výpočet RPMN a aj z tohto dôvodu je potrebné považovať poskytnutý úver za bezúročný a bez poplatkov, na čo správnym spôsobom poukázal aj súd prvej inštancie (do pozornosti napr. rozsudok KS Prešov sp. zn. 13Co/22/2017, 7Co/175/2018).

15. Odvolací súd ďalej v zhode so súdom prvej inštancie uvádza, že na strane žalobkyne je daný naliehavý právny záujem domáhať sa žiadaného určenia. Spotrebiteľ má právo, aby jeho právne postavenie nebolo spochybňované trvajúcou existenciou problematickej zmluvy v právnom vzťahu k dodávateľovi. Spotrebiteľ má vždy naliehavý právny záujem na určení bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Práve žalobkyňa a jej majetková sféra je v ohrození, a preto žalobkyňa v postavení spotrebiteľa má zákonné právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami a nekalými obchodnými praktikami v spotrebiteľských zmluvách, vyplývajúci z ust. § 3 zákona č. 250/2007 Z.z.. Pre žalobkyňu je záver o určení bezúročnosti a bezpoplatkovosti spornej zmluvy z hľadiska právnej istoty dôležitou právnou otázkou, ktorá má súvis aj s možnosťou domáhať sa iných práv z jej strany, napr. postupom podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. So zreteľom na všetky tieto dôvody odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny postupom podľa § 387 CSP.

16. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 CSP. Žalobkyňa ako úspešnej účastníčke odvolacieho konania bola priznaná náhrada vzniknutých trov vo vzťahu k žalovanému v rozsahu 100 %.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).